

Nr 40

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt, m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 13 mars 1959 dagtecknad proposition, nr 97, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt;
- 2) förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 8 juni 1951 (nr 457) om särskilt bidrag till producent av svensk film, så ock om fortsatt giltighet av samma förordning; samt
- 3) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1951 (nr 458) om tillägg till förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt.

Propositionen har, såvitt angår det under 1) upptagna författningsförslaget, hänvisats till bevillningsutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll må här anföras följande.

I avbidan på en slutlig prövning av 1957 års filmstödetrednings förslag förordas vissa provisoriska åtgärder i fråga om filmstödet och biograf-nøjesskatten. Förslag framlägges sålunda om förlängning på ett år av nu utgående producentbidrag till den svenska filmindustrin samt om höjning av bidragsprocenterna från 20 till 30 för svartvit film och från 35 till 45 beträffande färgfilm. Biograf-nøjesskatten föreslås sänkt med fyra procentenheter till 34 procent.

Vidare föreslås, att revyer skall undantas från skatteplikt enligt nöjesskatteförordningen.

Förslagen beräknas medföra en sänkning av statens nöjesskatteintäkter med omkring 5,5 milj. kronor.

Det till bevillningsutskottet hänvisade *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag
till
förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945
(nr 823) om nöjesskatt

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen den 21 december 1945 om nöjesskatt skall upphöra att gälla samt att 3, 7 och 9 §§ samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

Nøjesskatt utgår för följande slag av nöjestillställningar, nämligen

a) *revy-, kabaret- och varietéföreställning;*

b) biografföreställning;

c) uppvisning eller — — — under a) — g).

Nøjesskatt utgår — — — andra föremål.

7 §.

Nøjesskatten utgår med 15 procent å *bruttopriset för varje biljett*, inberäknat skatten; dock att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 38 procent å nämnda *pris*.

9 §.

Såsom biljettpris anses det för biljetten erlagda priset, däri inräknat förköpsavgift, särskild sittplatsavgift eller annan dylik avgift ävensom sådan program-, garderobs- eller därmed jämförlig avgift, vars erläggande utgör villkor för tillträde till tillställningen.

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Nøjesskatt utgår för följande slag av nöjestillställningar, nämligen

a) *revy- och varietéföreställning, som gives i samband med utskänkning, så ock kabaret- och varietéföreställning;*

b) biografföreställning;

c) uppvisning eller — — — under a) — g).

Nøjesskatt utgår — — — andra föremål.

7 §.

Nøjesskatten utgår med 15 procent å *summan av erlagda inträdesavgifter*, inberäknat skatten; dock att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 34 procent av nämnda *summa*.

9 §.

Vid beräkning enligt 7 § av summan av erlagda inträdesavgifter skall såsom inträdesavgift anses det för biljett erlagda priset, däri inräknat förköpsavgift, särskild sittplatsavgift eller annan dylik avgift ävensom sådan program-, garderobs- eller därmed jämförlig avgift, vars erläggande utgör villkor för tillträde till tillställningen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959; dock att äldre bestämmelser allttjämt skola gälla i fråga om nöjestillställning, som dessförinnan tagit sin början.

¹ Senaste lydelse av 3 och 7 §§ se 1957:125 samt av 9 § se 1950:250.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

- I. Filmstöd och biografnöjesskatt
 - Inledning, s. 4—6
 - Filmstödutredningen, s. 6—12
 - Remissyttrandena, s. 12—14
 - Departementschefen, s. 14—16
- II. Skatteplikt för revyer
 - Inledning, s. 16—17
 - Departementschefen, s. 17—18

I anledning av propositionen har väckts följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 460 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 544 av herr *Engkvist m. fl.*, vari hemställts att riksdagen vid behandling av propositionen nr 97 måtte besluta

dels att 7 § nöjesskatteförordningen erhåller följande lydelse:

»Nøjesskatten utgår med 15 procent å summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten; dock att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 25 procent av nämnda summa.»

dels att 5 § förordningen om särskilt bidrag till producent av svensk film erhåller följande lydelse:

»Bidraget utgår beträffande film, som framställts helt i färg, med sextiofem procent och beträffande annan film med femtio procent av statens andel i nöjesskatten för biografföreställning, vid vilken bidragsberättigande film visas och i vilken till högst femton procent ingå utländska filmer. Annonofilm anses icke utgöra del av föreställningen.»

att riksdagen även i övrigt måtte beakta vad i motionerna anförts;

2) de likalydande motionerna I: 461 av herr *Källqvist m. fl.* och II: 542 av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 97 måtte besluta

dels att 7 § nöjesskatteförordningen skall ha följande lydelse:

»Nøjesskatten utgår med 15 procent å summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten; dock att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 30 procent av nämnda summa.»

dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte pröva sådan ändring av reglerna för bidrag från lotterimedelsfonden att bidrag kan lämnas till svensk, konstnärligt högtstående film samt till svensk undervisnings-, dokumentär-, barn- och kortfilm och i sådant fall till nästa års riksdag föreslå sådan höjning av anslaget till lotterimedelsfonden, att bidrag till här angiven svensk filmproduktion kan utgå från och med budgetåret 1960/61; samt

3) de likalydande motionerna I: 462 av herr *Hjalmar Nilsson m. fl.* samt II: 543 av herrar *Andersson* i Linköping och *Ekström* i Iggesund, vari hemställt, »att riksdagen vid behandling av propositionen nr 97 måtte besluta att 13 § nöjesskatteförordningen gives följande lydelse: Anordnare av biograf föreställningar må, därest utöver barnmatinéer högst sju föreställningar för vilka nöjesskatt skall utgå ägt rum under veckan å samma visningsställe, erhålla återbäring med etthundra kronor per vecka. Uppgår den för veckan redovisade skatten till lägre belopp än etthundra kronor, får återbäringen dock högst uppgå till det redovisade beloppet».

Motionerna I: 460 och II: 544 samt I: 461 och II: 542 har hänvisats till bevillningsutskottet såvitt motionerna angår ändringar i förordningen om nöjesskatt och i övrigt till statsutskottet. Motionerna I: 462 och II: 543 har i sin helhet hänvisats till bevillningsutskottet.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 460, I: 462 och II: 542.

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återges följande.

I de likalydande motionerna I: 460 och II: 544 uttalas att den svenska filmproduktionen i och för sig åtminstone hittills haft tillfredsställande marknadsförutsättningar. Men beskattningen av filmbranschen är enligt motionärernas mening alltför hård. Den verkliga beskattningen av svensk film utgör för närvarande 32,3 procent av biljettpriset. Före år 1940 var nöjesskatten cirka 9 procent och sedan fram till år 1948 cirka 20 procent. Det är givetvis angeläget att produktionen så långt möjligt ytterligare förbilligas. Produktionskostnaderna i vårt land har emellertid redan pressats ned till väsentligt lägre nivå än i flertalet andra länder. En alltför långt driven nedpressning kan medföra, att den svenska filmen blir mindre attraktiv i jämförelse med den konkurrerande mera påkostade utländska filmen. Det framstår därför som nödvändigt att bereda svensk filmproduktion bättre ekonomiska förutsättningar främst genom lättnader i den nu alltför hårda skattebördan.

De lättnader, som förslaget i den förevarande propositionen innebär, är otvivelaktigt av betydelse. Vid den sänkning av skatten och höjning av producentbidraget som föreslås i propositionen blir beskattningen av svensk svartvit film 26,35 procent och av svensk färgfilm 22,53 procent. Producentbidraget, som återbäres till produktionen, blir för svartvit film 19,125 öre per biljett å kronor 2: 50 och för färgfilm 28,69 öre. Av biljettpriset stannar i genomsnitt 99 öre på visningsbiografen och på filmproduktionen, med producentbidraget inberäknat, cirka 85,1 öre för svartvit film och cirka 94,7 öre för färgfilm. Vid en besöksfrekvens av 600 000 personer skulle alltså producenten i fråga om svartvit film kunna tillgodoräkna sig cirka 510 000 kronor, innebärande att nuvarande förlusten av i genomsnitt 150 000 kronor skulle kunna reduceras till 90 000 kronor.

Besöksfrekvensen på biograferna har under 1950-talet fram till och med år 1956 visat uppgång, men år 1957 inträdde en markant frekvensminskning. Av filmstödutredningen framgår, att besöksfrekvensen i 10 redovisade större städer sistnämnda år påtagligt minskats. Det är att uppmärksamma, att denna frekvensminskning inträtt samtidigt med att de åldersgrupper, som inrymmer det största antalet potentiella biografbesökare, 15 t. o. m. 25 år, är särskilt stora. Frekvensminskningen i fråga om biografbesök har i första hand framträtt i de områden, där televisionssändningen utbyggs, och till synes i takt med utbyggnaden. Den av Sveriges biografägareförbund lämnade och i propositionen redovisade upplysningen, att besöksfrekvensen i Stockholm under januari enligt preliminära siffror nedgått med 11,9 procent i jämförelse med januari 1958, ger ytterligare belägg för sambandet med televisionens utbredning. Av Sveriges biografägareförbunds remissyttrande framgår vidare, att nedgången i besöksfrekvensen i Stockholm för januari 1959 jämfört med januari 1956 var 30,1 procent. Enligt vad motionärerna inhämtat har nedgången under februari 1959 jämfört med februari 1956 varit minst lika stor. Det synes uppenbart, att denna utveckling kommer att fortsätta i takt med televisionsapparatbeståndets ökning. Med hänsyn till att televisionens utbyggnad kommer att ske i starkt forcerad takt och till att en utomordentligt kraftig ökning av televisionsapparatbeståndet kan beräknas äga rum under närmaste tiden måste man räkna med en fortsatt snabb nedgång i biografbesöksfrekvensen och därmed också ytterligare försämring av de ekonomiska förutsättningarna för filmbranschen. Man måste då också räkna med ett minskat åskådaranantal per film. Om åskådaranantalet för svensk film skulle minska med i genomsnitt 15 procent, d. v. s. från 600 000 till 510 000, skulle produktionsförlusten i genomsnitt med de i propositionen föreslagna villkoren i fråga om skattesats och producentbidrag ökas med cirka 75 000 kronor från 90 000 till 165 000 kronor. Biografbrörelsen skulle givetvis också få ökade svårigheter.

Enligt motionärernas uppfattning ger den inledda utvecklingen skäl till allvarliga farhågor för den svenska filmens framtid, även om skattelättnader vidtas. Visserligen borde den svenska filmproduktionsapparaten kunna tillvaratas för utarbetande av program för televisionens behov. Så har skett i flera länder. I Hollywood torde numera ca 70 procent av filmateljéernas produktionsresurser utnyttjas för produktion av televisionsprogram. I det aktuella läget synes emellertid sådana möjligheter icke ha öppnats för den svenska filmproduktionsapparaten.

Såsom i propositionen redovisas har remissinstanserna i regel velat gå längre i fråga om lättnader för filmbranschen än vad filmstödutredningen förordat. Motionärerna förutsätter, att Kungl. Maj:t efter ytterligare prövning snarast möjligt förelägger riksdagen förslag till lättnader på lång sikt för filmbranschen, så att en framtida svensk filmproduktion kan tryggas, och vidare att härvid särskild uppmärksamhet ägnas åt den försämring av filmproduktionens villkor, som kan beräknas följa av televisionens utbredning. Den snabba ökningen av licenser å televisionsapparater och i följd

därav minskning av biografbesöksfrekvensen nödvändiggör emellertid sänkning av biografnöjesskatten och höjning av producentbidraget under provisorietiden utöver vad i propositionen föreslagits. De försämringar, som sålunda inträffat för den svenska filmen, motsvaras av försämringar i samma proportion för de svenska biograferna. Motionärerna föreslår, att biografnöjesskatten sänkes med 13 procentenheter till 25 procent samt att producentbidraget till den svenska filmproduktionen höjes för svartvit film till 50 procent av statens andel av nöjesskatten vid visning av sådan film och till 65 procent för färgfilm. Förslaget innebär, att den effektiva nöjesskatten reduceras beträffande svartvit film av svensk produktion till 15,62 procent och beträffande färgfilm till 12,81 procent. Producentbidraget, som återbäres till produktionen, blir då beträffande svartvit film 23,44 öre per biljett och beträffande färgfilm 30,47 öre. Av biljettpriset å kronor 2: 50 stannar då i genomsnitt 1 krona 12,5 öre på visningsbiografen och på filmproduktionen, med producentbidraget inberäknat, cirka 98,4 öre för svartvit film och cirka 1 krona 5,5 öre för färgfilm. Om besöksfrekvensen för svensk film kunde upprätthållas vid ca 600 000 personer per film, skulle producenten kunna tillgodoräkna sig ca 590 000 kronor för svartvit film, d. v. s. förlusten skulle reduceras till ca 10 000 kronor. Det är emellertid i första hand farhågorna för en väsentlig minskning i besöksfrekvensen som föranleder motionärernas förslag. Om besöksfrekvensen per svensk film minskas med 15 procent, d. v. s. till 510 000 personer, skulle producenten tillgodoräkna sig för en svartvit film ca 500 000 kronor, innebärande en förlust på ca 100 000 kronor.

Motionärerna i de likalydande motionerna I: 461 och II: 542 erinrar bl. a. om att 1957 års filmstödutredning i ett avsnitt av sitt betänkande föreslår ett särskilt organ för de administrativa uppgifterna samt att bidrag skall utgå till detta organ med 11 procent av statens andel i nöjesskatten. Enligt motionärernas mening skulle denna metod med ett förvaltningsbolag otvivelaktigt leda till en väsentlig fördyring av administrationen och permanent statligt filmstöd. En förenkling av fördelningen av biografskatten bör åstadkommas, vilket också är önskvärt ur statlig besparingssynpunkt. Det sker lämpligast genom att biografskatten sänkes till en rimlig nivå i jämförelse med nöjesskatteuttaget i övrigt och att stödåtgärder åt filmproduktionen successivt avvecklas. En etappvis sänkning av biografskatten med hänsyn till televisionens utveckling föreslogs i en motion vid 1957 års riksdag. Liknande synpunkter har framkommit i t. ex. TCO:s remissvar över filmstödutredningens betänkande.

Behovet av stödåtgärder i syfte att premiera en ur allmän synpunkt önskvärd filmproduktion synes dock komma att kvarstå. Denna bör emellertid bedömas helt fristående från nöjesskattefrågan som sådan. Nya vägar torde sökas för stöd åt svensk filmproduktion och svensk kvalitetsfilm. Det har allmänt erkänts, att film har ett stort kulturellt värde. Filmen bör således be-

traktas på samma sätt som motsvarande frågor av kulturell och liknande art inom andra områden. Ett enkelt och praktiskt sätt vore att få filmstödet åt svensk filmproduktion hänvisat till lotterimedelsfonden.

Till stöd för yrkandet i de likalydande motionerna I: 462 och II: 543 erinras inledningsvis om att 1958 års filmstödutredning föreslagit en ökning av återbäringen till de mindre biograferna inte minst med hänsyn till att utredningen fann en frekvensminskning med 15 procent vara sannolik i samband med televisionens utbyggnad. Av en av utredningen upprätlad tabell, vilken återges i motionen I: 462, framgår att biografier med upp till 100 000 kronors bruttoinspelning per år numera inte är lönsamma. I fortsättningen uttalar motionärerna att utvecklingen dessvärre visar på betydligt kraftigare påverkan av televisionens utbyggnad än vad utredningen vid dess framläggande förväntade. En undersökning verkställd bland småbiografier i stockholmstrakten — i huvudsak det enda område landsbygd, som hittills haft TV under ett helt år — visar att frekvensminskningen, som fram till 1957 varit obetydlig, mellan detta år och 1958 utgjort 22—24 %. Eftersom en nöjesskattesänkning med 4 % enligt propositionens förslag endast utjämnar ett frekvensbortfall på omkring 7 %, måste dessa biografers ställning under det kommande budgetåret bli mycket besvärlig, och man kan frukta att många av dem icke ens kan överleva provisorieåret.

De allra minsta biograferna i landet åtnjuter redan praktiskt taget skattefrihet genom 75-kronorsbestämmelsen. Åt dessa är från statsmakternas sida f. n. icke mycket att göra. De närmast över dessa liggande biograferna är de med den f. n. minsta motståndskraften, och till dessa måste räknas sådana, som ger föreställning 4—7 gånger i veckan, under 1958 redovisade till 269 st. En höjning av återbäringsbeloppet från 75 till 100 kr. per vecka enligt filmstödutredningens förslag, men med den begränsningen, att bestämmelsen under provisoriet skall gälla endast biografier, som ger upp till 7 föreställningar per vecka, skulle med 269 biografier och en spelsäsong på 40 veckor, vilket torde få betraktas som normalt, i skattebortfall för staten kosta ca 807 000 kr. och för kommunerna ca 269 000 kr. Möjligen kan dessa siffror stiga något i händelse svaga biografier med t. ex. 8—9 föreställningar per vecka finner det förmånligt att sänka antalet till 7 per vecka.

Utskottet

I den förevarande propositionen framlägges förslag till vissa ändringar i nöjesskatteförordningen, innebärande bl. a. sänkning av skatten för biograf-föreställning från 38 till 34 procent. Vidare förordas att det särskilda bidrag till producent av svensk film, som utgår av statens andel i nöjesskatten för föreställning med huvudsakligen svensk film, skall höjas, beträffande svartvit film från 20 till 30 procent och beträffande färgfilm från 35 till 45 procent. Propositionen behandlas av bevillningsutskottet såvitt avser ändring-

arna i nöjesskatteförordningen, medan frågan om producentbidraget behandlas av statsutskottet.

1957 års filmstödotredning, som tillsattes för att verkställa en utredning rörande behovet av fortsatt stöd åt svensk filmproduktion, framlade ett förslag varigenom stödåtgärderna vid sidan av ett mera allmänt produktionsstöd skulle kunna inriktas på kvalitetsfilm. Vidare föreslog utredningen att varje biograf skulle erhålla en skattelindring med 100 kronor i veckan under spelsäsongen. Praktiskt taget alla de remissinstanser som yttrade sig över utredningens förslag tillstyrkte att filmbranschen borde erhålla lättnader och ges ett ökat stöd. Från filmbranschens sida framfördes emellertid starka betänkligheter mot utredningens förslag. Vad dessa remissinstanser framför allt vände sig mot var formen för det föreslagna filmstödet. I stället förordades en sänkning av nöjesskatten till den nivå som gäller för andra nöjeställningar, d. v. s. 15 procent. Härigenom skulle det nuvarande filmstödet kunna avvaras.

Med hänsyn till den kritik, som riktats mot utredningens förslag, har departementschefen funnit att mer ingående överväganden erfordras, innan definitiv ställning kan tas till förslaget. Även den omständigheten att förhållandena på området snabbt kan ändras talar enligt departementschefens mening för ett uppskov med ståndpunktstagandet. Då emellertid branschen under den närmaste framtiden knappast kan bära en skattebelastning av nuvarande storlek anser sig departementschefen böra föreslå att vissa stödåtgärder vidtages redan nu, vilka åtgärder emellertid bör få provisorisk karaktär till dess frågan kan tas upp i hela dess vidd vid nästa års riksdag. Departementschefen föreslår att procentsatsen för biografnöjesskatten sänkes med fyra enheter samt att procentsatsen för stöd åt filmproducenterna höjes på sätt nyss angivits. Ett genomförande av förslaget medför att statens intäkter av nöjesskatten skulle nedgå med omkring 5,5 miljoner kronor. För kommunernas del innebär förslaget ett skattebortfall av ca 1,5 miljon kronor.

I motioner, som väckts i anledning av propositionen, förordas ytterligare lättnader i beskattningen och i vissa av motionerna även ett ökat stöd genom producentbidraget. Sålunda hemställes i motionerna I: 460 och II: 544 att skatteprocenten sänkes till 25. I motionerna I: 461 och II: 542 yrkas återigen att skatteprocenten fastställas till 30. Slutligen yrkas i motionerna I: 462 och II: 543, att alla biografier som ger högst sju föreställningar per vecka erhåller en skattenedsättning med 100 kronor per vecka.

Det torde numera vara en allmänt omfattad åsikt att filmen är en betydelsefull kulturfaktor i vår tids svenska samhälle. Särskilt den svenska filmen har en stark och bred förankring hos den biografbesökande allmänheten, och den har för stora folkgrupper blivit en självklar tillgång. Även utomlands har den svenska filmen rönt uppmärksamhet. Det föreligger därför ett intresse av att tillgång finns till svensk film av god kvalitet.

Som bekant har den svenska filmproduktionen under en följd av år ar-

betat under ekonomiskt besvärliga förhållanden. Detta har föranlett statsmakterna att ge densamma visst stöd i form av återbäring av nöjesskatt. Av den senast företagna utredningen får anses framgå, att läget för den svenska produktionen av spelfilmer även i fortsättningen kommer att vara sådant, att produktionskostnaden för en svensk långfilm genomsnittligt sett kommer att vara större än de intäkter i form av filmhyror o. d. som kan påräknas. Om åtgärder inte vidtages kan befaras att den genomsnittliga förlusten vid kommande filminspelningar kommer att bli betydligt större än för närvarande. En av orsakerna härtill synes vara den nedgång i besöksfrekvensen, som synes ha visst samband med den snabba utvecklingen av televisionen.

I likhet med departementschefen och flertalet remissinstanser finner utskottet därför rimligt att staten även i fortsättningen medverkar till att underlätta den svenska filmproduktionen. Nämnas bör i detta sammanhang att ett bortfall av den svenska filmen med säkerhet skulle betyda en avsevärd minskning av nöjesskatten.

I det läge frågan nu befinner sig är det uppenbart att formen för detta stöd inte i detta sammanhang kan bli föremål för mer genomgripande ändringar, utan såsom departementschefen framhållit bör lämpliga åtgärder vidtagas inom den nuvarande lagstiftningens ram. De möjligheter, som därvid står till buds, är en sänkning av biografnöjesskatten eller en höjning av procentsatserna för producentbidraget eller en kombination av båda dessa alternativ. De medför emellertid olika effekt; medan producentbidraget enbart gynnar den svenska filmproducenten får en sänkning av nöjesskatten direkt verkan även på biografbranschens lönsamhet.

Departementschefen har för sin del ansett sig böra föreslå såväl en sänkning av nöjesskatten som en höjning av procentsatsen för producentbidraget. Av det skattebortfall å ca 7 miljoner kronor, som förslaget genomförande skulle medföra för staten och kommunerna, belöper under nu rådande förhållanden ca 1,5 miljon kronor på de svenska producenterna, närmare 2 miljoner kronor på de utländska filmproducenterna och återstoden, 3,5 miljoner kronor, på biografnäringen. Då en stor del av den svenska filmproduktionen sker inom företag, som jämväl är ägare av biografier, faller ungefär en fjärdedel av sistnämnda belopp på de svenska producenterna.

Med hänsyn till att det även för biografnäringens del kan befaras en minskning av publikunderlaget och därmed minskade intäkter, finner utskottet riktigt att på sätt departementschefen föreslagit en kombination av de båda möjligheterna användes. Vid bedömande av frågan om storleken av skattesänkningen kan självfallet inte bortses från verkningarna därav på statens och kommunernas finanser. Eftersom en sänkning av biografnöjesskatten med en procent medför ett skattebortfall å i runt tal 1,6 miljon kronor är det av finansiella skäl inte lämpligt att sänka skatten i den omfattning som yrkats i de föreliggande motionerna. Utskottet anser emellertid sig böra så till vida tillmötesgå motionärerna att utskottet förordar en sänkning av nöjesskatten för biografställningar med ytterligare en procent utöver vad departementschefen föreslagit. En sådan sänkning av procent-

satsen — till 33 procent — synes kunna genomföras utan att någon omräkning vidtages av procentsatserna för producentbidraget.

Utskottet övergår här efter till att behandla det i motionerna I: 462 och II: 543 framförda yrkandet. Yrkandet innebär en sänkning av biografnöjesskatten i den formen, att det år 1957 beslutade bottenavdraget å 75 kronor i veckan för biografier med högst tre föreställningar i veckan skall höjas till 100 kronor samt tillkomma biografier med högst sju föreställningar i veckan. Utskottet vill erinra om den kritik som riktats mot konstruktionen av det bottenavdrag som infördes år 1957. Från Sveriges filmuthyrareförenings sida har tillkännagivits att föreningen har för avsikt att, sedan filmstödutredningens förslag prövats av statsmakterna, uttaga filmhyra även på den del av biografägarens intäkter, som svarar mot bottenavdraget. Utskottet finner därför inte lämpligt att i rådande läge genomföra en så omfattande utvidgning av bottenavdraget som förordas i motionerna. Utskottet kan emellertid tillstyrka en mindre ändring, innebärande att det nuvarande bottenavdraget utsträcker att gälla biografier med högst fyra föreställningar i veckan.

De av utskottet förordade åtgärderna får betraktas som provisoriska, och vid en slutlig prövning av filmstödutredningens förslag bör statsmakterna vara oförhindrade att välja andra lösningar. Det synes enligt utskottets mening lämpligt om dessförinnan även andra åtgärder i syfte att främja den svenska filmproduktionen kan övervägas. I motionerna har givits några intresseväckande uppslag som synes vara värda att närmare prövas.

Utskottet upptar slutligen till behandling frågan om skatteplikt för revyer.

I enlighet med förslag av 1954 års nöjesskatteutredning beslöts vid 1957 års riksdag att teater, musikunderhållning, litterär underhållning och uppvisning i konstnärlig dans skulle undantas från skatteplikt. Detta motiverades främst med det kulturella värde som i allmänhet ligger i teater- och konsertverksamhet. Däremot bibehölls den tidigare regeln att skatt skulle erläggas för revyer, kabareter och varietéer.

Vid de nya reglernas tillkomst förutsågs både från Kungl. Maj:ts och riksdagens sida att vissa gränsdragningssvårigheter skulle uppkomma. Man ansåg sig emellertid kunna räkna med att svårigheterna skulle kunna bemästras.

Erfarenheterna från den tid, under vilken 1957 års regler tillämpats, ger vid handen, att gränsdragningssvårigheterna blivit större än man då hade anledning räkna med, bl. a. genom att en ny form av lättare underhållning uppkommit, som formellt framträder såsom teaterpjäs men från andra synpunkter skulle kunna betecknas som revyer.

Departementschefen har med hänsyn till vad sålunda förekommit funnit en ändring av bestämmelserna böra ske. Därvid har departementschefen ansett sig böra förorda skattefrihet även för revyer.

Ett undantagande av sådana typiska nöjestillställningar som revyer från skatteplikt innebär ett rätt betydande avsteg från vad som från principiell

sympunkt framstår som motiverat. Även om så sker torde vissa gränsdragningsvårigheter komma att kvarstå. Med hänsyn till erfarenheterna från tillämpningen finner utskottet emellertid i likhet med departementschefen lämpligt att revyerna undantas från skatteplikt. För att motverka riskerna för att på restaurangerna uppstår nya av nöjesskattebestämmelserna betingade underhållningsformer förordar departementschefen att skatteplikt alltså skall föreligga för revyer, som ges i samband med utskänkning av alkoholhaltiga eller alkoholfria drycker. Därvid har departementschefen uttalat att skatteplikt bör föreligga för revyer, som i samband med sådan utskänkning ges i lokal där utskänkningen äger rum eller i omedelbart angränsande lokal med öppen förbindelse till utskänkingslokalen. Enligt utskottets mening är det, för att nämnda syfte skall kunna tillgodoses, tillräckligt att från skattefrihet undanta revy, som ges i samband med utskänkning av rusdrycker. Utskottet föreslår härav betingad ändring i 3 § nöjesskatteförordningen. I anslutning härtill bör nämnas att utskänkning självfallet får bedrivas i lokaler, som inte är omedelbart angränsande till den, där föreställningen ges, utan att skatteplikt uppkommer för revyförställningen.

Utskottets hemställan

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen — med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 97, såvitt densamma hänvisats till bevillningsutskottet, icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt i anledning av de likalydande motionerna I: 460 av herr Bengtson m. fl. och II: 544 av herr Engkvist m. fl. ävensom de likalydande motionerna I: 461 av herr Källqvist m. fl. och II: 542 av herr Christenson i Malmö m. fl., såvitt motionerna hänvisats till bevillningsutskottet, samt de likalydande motionerna I: 462 av herr Hjalmar Nilsson m. fl. och II: 543 av herrar Andersson i Linköping och Ekström i Iggesund — måtte antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen den 21 december 1945 om nöjesskatt skall upphöra att gälla samt att 3, 7, 9 och 13 §§ samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

¹ Senaste lydelse av 3, 7 och 13 §§ se 1957:125 samt av 9 § se 1950:250.

Kungl. Maj:ts förslag

3 §.

Nöjesskatt utgår för följande slag av nöjestillställningar, nämligen

a) revyforeställning, som gives i samband med utskänkning, så ock kabaret- och varietéforeställning;

b) biografforeställning;

c) uppvisning eller — — — under a) — g).

Nöjesskatt utgår — — — andra föremål.

7 §.

Nöjesskatten utgår med 15 procent å summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten; dock att för biografforeställning nöjesskatten utgår med 34 procent av nämnda summa.

9 §.

Vid beräkning — — — — — till tillställningen.

(Nuvarande lydelse)

13 §.

Vid erläggande av nöjesskatt för biografforeställningar må, därest utöver barnmatinéer högst *tre* foreställningar, för vilka nöjesskatt skall utgå, ägt rum under veckan å samma visningsställe, befrielse åtnjutas från skatten i vad den avser sådant visningsställe till den del densamma för den veckan icke överstiger 75 kronor.

Utskottets förslag

3 §.

Nöjesskatt utgår för följande slag av nöjestillställningar, nämligen

a) revyforeställning, som gives i samband med utskänkning *av rusdrycker*, så ock kabaret- och varietéforeställning;

b) biografforeställning;

c) uppvisning eller — — — under a) — g).

Nöjesskatt utgår — — — andra föremål.

7 §.

Nöjesskatten utgår med 15 procent å summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten; dock att för biografforeställning nöjesskatten utgår med 33 procent av nämnda summa.

9 §.

Vid beräkning — — — — — till tillställningen.

13 §.

Vid erläggande av nöjesskatt för biografforeställningar må, därest utöver barnmatinéer högst *fyra* foreställningar, för vilka nöjesskatt skall utgå, ägt rum under veckan å samma visningsställe, befrielse åtnjutas från skatten i vad den avser sådant visningsställe till den del densamma för den veckan icke överstiger 75 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla i fråga om nöjestillställning, som dessförinnan tagit sin början.

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 460 av herr Bengtson m. fl. och II: 544 av herr Engkvist m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 461 av herr Källqvist m. fl. och II: 542 av herr Christenson i Malmö m. fl. ävensom

3) de likalydande motionerna I: 462 av herr Hjalmar Nilsson m. fl. samt II: 543 av herrar Andersson i Linköping och Ekström i Iggesund,

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 28 april 1959

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Hagberg, Eriksson, Spetz, Jansson, Gustaf Elofsson*, Söderquist, Oscar Carlsson, Bengtson, Wärnberg och Wirmark; samt

från andra kammaren: herrar Ericsson i Kinna, Brandt i Aspabruk, Kollberg, Allard, Vigelsbo, Kärrlander, Nilsson i Båstekille, Christenson i Malmö, Darlin* och Andersson i Essvik*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar *Spetz, Jansson, Söderquist, Bengtson, Wirmark, Allard, Vigelsbo* och *Kärrlander*, vilka ansett

dels att den del av utskottets yttrande, som börjar å s. 10 rad 10 nedifrån med orden »Erfarenheterna från» och slutar å s. 11 rad 18 uppifrån med orden »för revyförställningen», bort ha följande lydelse:

»Erfarenheterna från den tid, under vilken 1957 års regler tillämpats, ger vid handen, att gränsdragningssvårigheterna blivit något större än man då hade anledning räkna med, bl. a. genom att en ny form av lättare underhållning uppkommit, som formellt framträder såsom teaterpjäs men från andra synpunkter betecknas som revy.

Departementschefen har med hänsyn till vad sålunda förekommit funnit en ändring av bestämmelserna böra ske. Därvid har departementschefen ansett sig böra förorda skattefrihet även för revyer.

Om man genom skattebefrielse vill främja mer värdefull underhållning, är det ofrånkomligt, att man nödgas uppdraga tämligen schablonmässiga gränslinjer mellan sådana tillställningar, som är av kulturellt och konstnärligt värde, och sådana, som är inriktade på att ge ren förströelse. Av naturliga skäl finns i gränsområdet däremellan vissa former av underhållning med både konstnärliga och förströelsebetonade inslag. Revyn tillhör en sådan nöjesform. Det kan inte bestridas, att en revy i vissa fall kan ha större kulturella och konstnärliga kvalifikationer än många andra sceniska och musikaliska tillställningar. Vid de nya bestämmelsernas tillkomst var man, såsom ovan nämnts, heller inte främmande för att vissa gränsdragningsproblem skulle kunna uppkomma. I proposition nr 66 till 1957 års riksdag uttalade departementschefen, att det skulle föra för långt, om gränsdragningsssvårigheterna finge föranleda mera betydande avsteg från vad som från principiell synpunkt framstode som motiverat. I den förevarande propositionen framhåller departementschefen, att revyforeställningar — liksom kabareter och varietéer — i det allmänna medvetandet framstår som typiska nöjestillställningar. Ett undantagande av revyerna från skatteplikt innebär därför ett betydande avsteg från de principer för gränsdragningen mellan skattefria och skattepliktiga nöjestillställningar, som riksdagen godtog vid frågans behandling år 1957. Det kan visserligen inte bestridas, att de nuvarande bestämmelserna medfört vissa svårigheter vid tillämpningen, men det i propositionen framlagda förslaget löser icke dessa problem. Därigenom åstadkommes nämligen endast en förskjutning i gränsdragningen mellan skattefria och skattepliktiga sceniska och musikaliska framträdanden.

Vidare måste i nuvarande statsfinansiella läge stort avseende fästas vid det skattebortfall, som ytterligare lättnader i beskattningen kan medföra. Enligt uppgifter från uppbördsmyndigheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö rörande nöjesskatteintäkterna av revyforeställningar under år 1958 uppgick den totala nöjesskatten i nämnda städer för enbart revyforeställningar till i runt tal 735 800 kronor, varav hälften eller 367 900 kronor tillföll staten. Med ledning av dessa uppgifter och de beräkningar, som finns intagna i 1954 års nöjesskatteutrednings betänkande, kan den i propositionen förordade skattebefrielsen för revyerna beräknas medföra ett totalt årligt skattebortfall av 3 à 4 milj. kronor, d. v. s. 1,5 à 2 milj. kronor för staten och lika mycket för kommunerna.

Med hänsyn till att det framlagda förslaget om skattefrihet för revyer är ägnat att inge allvarliga betänkligheter ur såväl principiella som finansiella synpunkter, anser sig utskottet inte kunna tillstyrka propositionen i denna del. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att utreda vilka andra möjligheter som står till buds för att komma till rätta med de nuvarande tillämpningssvårigheterna.

dels ock att utskottets hemställan under punkten A) bort ha följande lydelse:

»A) att riksdagen — — — (= utskottet) — — — följande såsom *utskottets förslag* betecknade

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen den 21 december 1945 om nöjesskatt skall upphöra att gälla samt att 7, 9 och 13 §§ samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Kungl. Maj:ts förslag

7 §.

Nøjesskatten utgår med 15 procent å summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten; dock att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 34 procent av nämnda summa.

9 §.

Vid beräkning — — — — — till tillställningen.

(Nuvarande lydelse)

13 §.

Vid erläggande av nöjesskatt för biografföreställningar må, därest utöver barnmatinéer högst *tre* föreställningar, för vilka nöjesskatt skall utgå, ägt rum under veckan å samma visningsställe, befrielse åtnjutas från skatten i vad den avser sådant visningsställe till den del densamma för den veckan icke överstiger 75 kronor.

Utskottets förslag

7 §.

Nøjesskatten utgår med 15 procent å summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten; dock att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 33 procent av nämnda summa.

9 §.

Vid erläggande av nöjesskatt för biografföreställningar må, därest utöver barnmatinéer högst *fyra* föreställningar, för vilka nöjesskatt skall utgå, ägt rum under veckan å samma visningsställe, befrielse åtnjutas från skatten i vad den avser sådant visningsställe till den del densamma för den veckan icke överstiger 75 kronor.

Den här förordning träder i kraft den 1 juli 1959; dock att äldre bestämmelser allijämt skola gälla i fråga om nöjestillställning, som dessförinnan tagit sin början.»

¹ Senaste lydelse av 7 och 13 §§ se 1957: 125 samt av 9 § se 1950: 250.